

CRITERIILE ȘI EFECTUL CULORILOR ÎN DESIGN COLOR CRITERIA AND EFFECT IN DESIGN

Taisia PAVLIUSCENCO¹, Inga MAȚCAN-LÎSENCO²

¹Departamentul Urbanism și Design Urban, grupa DIN-201, Facultatea Urbanism și Arhitectură,
Universitatea Tehnică a Moldovei, Orașul Chișinău, Republica Moldova

²Departamentul Urbanism și Design Urban, doctorandă, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, lect.asis.
Facultatea Urbanism și Arhitectură, Universitatea Tehnică a Moldovei, Orașul Chișinău, Republica Moldova

Summary. Color is one of the most important part for the manual production or series production process from the design or concept stage to the realization of the product. Designers use extensively in their work the color range in various materials to make the world of objects, various articles that surround and beautify our world more comfortable and esthetic. It should be noted that the topic of color in the design is directly discussed in this work (ambient and fashion) harmony, impact, principles, and, last but not least, color schemes.

Keywords: The color of design articles, color harmony in contemporary design, color compositions in design, fashion.

Rezumat Culoarea este una dintre cele mai importante caracteristici care trebuie luate în considerare la realizarea manuală sau în procesul producerii în serie de la etapa concepției (designul) până la materializarea produsului. Designerii utilizează pe larg în mod intenționat în activitatea sa gama cromatică în diverse materiale pentru a face lumea obiectelor (articolelor) care ne înconjoară sau înfrumusețează o persoană mai confortabilă și mai estetică. Trebuie de menționat că în lucrarea de față se discută direct problema culorii în design (ambiental și fashion) armonia, impactul, principiile și nu în ultimul rând schemele cromatice.

Cuvinte cheie: culoarea articolelor de design, armonia culorilor în designul contemporan, compoziții cromatice în design, fashion.

Introducere

Culorile au un rol esențial în design întrucât oamenii atrag atenția la factorul dat înainte de procurarea unui produs iar designerul are rolul de a accentua produsul prin intermediul lor. În general percepția culorilor depinde de mulți factori: începând cu mediul înconjurător, națiune, valorile formate de societate, particularitățile fiziologice a fiecărui om etc. Dacă vorbim despre asocierile tradiționale, ele s-au format datorită legăturii omului cu mediul înconjurător.

Percepția culorii este un proces subiectiv, fiecare persoană are o percepție individuală. Prin urmare, problemele de analiză a influenței factorilor interni și externi asupra culorilor produselor sunt o sarcină actuală în design.

Toate materialele și articolele au propria paletă de culori, care depinde de compoziția lor, prelucrare etc. Adică, percepția rezultatului muncii designerului este asociată cu caracteristicile materialelor iluminate.

Armonia culorilor

Pentru majoritatea combinațiilor cromatice numite și *armonie* de obicei constă în tonuri apropiate unele de altele sau culori diverse cu aceeași luminozitate, aceste combinații nu au un contrast puternic. De regulă evaluarea armoniei sau dizarmoniei este cauzată o senzație plăcută-neplăcută. Astfel de ideii sunt fundamentate doar pe opiniile proprii ale autorului.

Conceptul de armonie a culorilor ar trebui să fie retras din domeniul sentimentelor subiective și alăturat la direcția regularităților obiective. *Armonia* - este echilibrul, simetria 1/1, cercetarea laturii fiziologice a viziunii cromatice ne apropie de soluționarea problemei date.

Procesele care au loc în percepția vizuală provoacă senzații psihice corespunzătoare. Astfel, armonia în aparatul nostru vizual indică despre starea psihologică echilibrată în care asimilarea și disimilarea substanței vizibile sunt identice.

Principiul de bază al armoniei provine din legea fiziologică a culorilor complementare. În scopul determinării tuturor *combinațiilor armonioase* posibile, e necesar găsirea unui sistem de structurare care să prevadă toate opțiunile lor posibile. Cu cât ordonarea va fi mai simplistă cu atât mai evidentă va fi armonia. Astfel sunt destinate două sisteme ce pot asigura ordinea dată: 1) cercul cromatic – face o corelație între culori, având același grad de luminozitate sau de estompere; 2) triunghiul pentru culori, reprezentând amestecuri de culoare sau alta cu negru sau alb (Figura 1), (Figura 2). Cercurile de culoare permit determinarea combinațiilor armonioase a diverselor color, triunghiul – armonia culorilor echivalent ca ton de culoare. O bază importantă pentru orice teorie estetică a culorii este cercul spectral, oferă un sistem structurat de amplasare a culorilor. Ordinea culorilor trebuie formată conform legilor amestecurilor culorilor pigmentare.

Impactul culorilor asupra omului

În cazul în care oamenii discută despre culori ei evaluează impresia de la interacțiune a două sau mai multe culori. Observarea preferințelor cromatice subiective ale diferitor persoane vorbesc despre concepte ambigue (armonie și dezarmonie).

Diverse nuanțe acționează diferențiat asupra omului în dependență de temperament, acest aspect este utilizat de către specialiștii din domeniul cromoterapiei numită și terapia culorilor – o metodă de medicină alternativă. Cromoterapeuții utilizează lumina sub forma de culoare în scopul echilibrării lipsei de energie din corpul unei persoane, la nivel spiritual, fizic, mental, emoțional [8].

Organismul nostru are un rol esențial în percepția culorilor. Culoarea presupune, în primul rând, o emisie de vibrații ce au nivel diferit de intensitate. O dată ce ochiul vede culoarea, creierul începe o analiză activă ce influențează sistemul nervos. Culorile calde, aprinse au cele mai intense vibrații ce necesită mai multă energie pentru analizare, crescând astfel pulsul. Culorile reci din potrivă sunt mai puțin impulsive au vibrații nu prea intensive care potolească organismul.

Culoarea în produsele și articole de design sunt adesea unul dintre factorii decisivi de determinare a beneficiarului la etapa evaluării nivelului calității acesteia. Toate materialele au propria paletă de culori, care depinde de compoziția lor, prelucrare etc. Adică, percepția rezultatului muncii designerului este asociată cu caracteristicile materialelor.

Culoarea în design

Culorile se utilizează cu mare atenție în design. Un rezultat profesionist se bazează pe o bună cunoaștere a *îmbinării culorilor* și pe efectele psihologice produse de acestea. Starea de spirit poate fi schimbată prin intermediul creării unei atmosfere potrivite utilizând culorile selectate. Astfel, culoarea are un rol central în design, influențând emoțiile, unele culori amplifică sentimentul de anxietate altele calmează persoana [1].

Culoarea ca orice element al compoziției trebuie concepută cu respectarea maximă a imaginii create. Principiul selectării este armonia, bazată pe relația dintre culori. Aceasta, la rândul său contribuie la crearea beneficiarului a unei stări de echilibru sau dinamică etc. *Caracteristicile de percepție a culorilor* sunt bazate pe asocieri astfel acest fapt trebuie luat în considerare la etapa proiectării oricărui obiect de design. În procesul realizării unui obiect/articol este necesar să se țină cont de particularitățile naționale ale percepției culorilor în scopul evitării unei interpretări vizuale incorecte.

Principiile cromatice în design. Definiția armoniei pune baza unei *compoziții cromatice* armonioase, raportul cantitativ al culorilor este foarte important. Johann Wolfgang von Goethe în lucrarea sa *Theory of Colours* publică în 1810 a derivat o formulă pentru raportul cantitativ al culorilor: galben, roșu, albastru = 3:6:8 [3]. Astăzi, în procesul decorării mediului ambiental, arta

decorativă, fashion este necesar să se ia în calcul următorul raport: –10% accente, –30% component (elemente) vizuale, –60% tentă integrantă. Astfel putem deduce – de la etapa conceptuală (ex: conceperea unei colecții vestimentare sau de accesorii, amenajarea spațiului interior sau a unui diptih) trebuie perceput ca un tot întreg având în componența sa următoarele categorii procentuale: –60% culoare dominant; –30% culoare secundară (subordonată); –10% culoare de ton (accent).

Schemele de culoare pe larg sunt utilizate cu dibăcie la etapa finală a amenajării spațiilor, fashion, arta decorativă etc. De gama cromatică depinde realizarea armonioasă a conceptului mediului, podoabelor și accesoriiile vestimentare, produsul și rezultatul final al acestuia. Pentru o reușită maximă este necesar cunoașterea acestor scheme care pot fi clasificate.

- Culori alăturate – un grup format din 2-3 culori poziționate una lângă cealaltă pe cercul cromatic (Figura 3a).
- Culori complementare – două culori diametral opuse pe cercul cromatic cu un contrast înalt. Utilizate în cantități mici ca accent (Figura 3b).
- Triadele de culori – formează un triunghi echilateral prin utilizarea a 3 culori egalpoziționate pe cercul cromatic. Echilibrate corect acestea pot fi utilizate drept culor de accent în design (Figura 3c).
- Culorile tetraedrice – schema tetraedrică presupune utilizarea a 4 culori aflate în vârfurile unui dreptunghi. Această schemă oferă foarte multe posibilități de selectare a nuanțelor. Fiind mai complexă decât cea a triadelor (Figura 3d) [5].
- Culorile monocromatice – o singură culoare în nuanțe mai deschise sau mai închise. Culori calde (galben, roșu, oranji) și cele reci (verde, albastru, mov). Nonculorile – lipsesc în cercul cromatic (alb, negru). Negrul alăturat unei culori valorice o luminează însă albul o coboară (închide).
- Culori complementare divizate - o variantă a triadelor de culori în care baza triunghiului este foarte îngustă pentru a selecta 2 culori analog, iar vârful ascuțit selectează o culoare complementară celor 2. Se bazează pe dominanță și contrast. Generează mai puțină tensiune decât o triadă pentru că două culori se armonizează (Figura 3e) [7].

Fig. 1 Cercul cromatic

Fig. 2 Sistemul triunghi

Fig. 3a Culori analog

Un aport considerabil la confirmarea că designul și arhitectura de interior prin cromatica și caracterul stilistic, conceptual influențează enorm persoanele care se află un anumit timp în acest mediu îl are cercetările din domeniul organizării cromatice ale spațiului interior fiind semnate de Buimistru T, Constantin P. etc. [6]

Fig. 3b.
Cul. complementare

Fig. 3c
Triadele de cul.

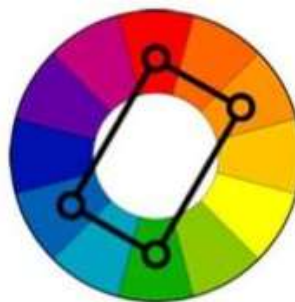

Fig. 3d
Cul. tetraedrice

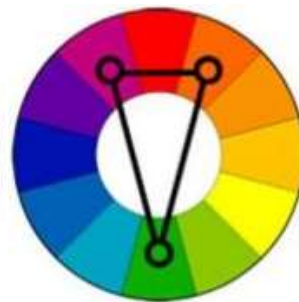

Fig.3e
Cul.comp. divizate

Psihologia culorilor are un rol însemnat în design. La etapa amenajării un factor important este selectarea culorilor în deplina concordanță.

Finalitatea unor studii efectuate de către companiile specializate ce se preocupă cu cercetarea de piață, confirmă că o culoare simplă influențează până la 90% în luarea unei decizii în procesul de procurare a consumatorului. Un mesaj propriu este transmis de către fiecare culoare în parte care are un impact semnificativ asupra subconștientului uman. Astfel se evită utilizarea lor la întâmplare. *Culorile articolelor* vor fi selectate în dependență de gradul de efect pe care îl pot avea asupra conduitei umane.

Culoarea reprezintă un mijloc extrem de puternic în design, fiind tot odată și extreme de particular. *Culoarea corect selectată în design* este punctual culminant al produsului, dacă este selectată o îmbinare reușită de nuanțe ce va fi potrivită specific grupului țintă dar cu unele lacune cu privire la alte caracteristici cel mai probabil că nu se va reuși dobândirea unui efect eficace asupra clientului/beneficiarului. Pe lângă culoare un impact puternic îl are și *nuanța culorilor*, cum este la auz, denumiri mai sofisticate (ex: turcoaz, fuchsia). În concluzie la cele expuse anterior putem deduce faptul că o simplă culoare poate scade sau spori vânzările unui serviciu sau a unui articol.

Nivelul de căldură a culorii influențează întreaga imagine a conceptului (interior, podoabă, vesimentație etc.). Astfel, cu cât aceasta se apropie de roșu, interiorul, articolul etc. pare mai cald. și invers, spațiul, produsul... va fi părea mai rece, cu cât mai mult predomină albastrul. În același timp, culorile închise au efect depresiv, descurajant și negativ. La polul opus se află, bineînțeles, culorile deschise, care au efect stimulat, vesel și pozitiv. Și, împotriva aparențelor generale, culorile prea vii sunt obositoare. Aceste efecte apar datorită *influenței culorilor* nu doar la nivel psihologic, ci și la cel fiziologic.

Astfel, culoarea are un rol central în *designul interior, arhitectura de interior, artă, fashion (podoabele vestimentare, accesorii etc.)* ne influențează emoțiile, unele culori amplifică sentimentul de anxietate altele calmează.

Concluzii

Compoziția cromatică este o parte compoziția generală a obiectului de design (precum arhitectura de interior și arta decorativă), fuzionând într-un tot întreg cu componentele sale volumetrico-plastice și color-grafice. Psihologia culorilor cercetează reacția noastră la ele, scopul fiind de a înțelege de ce un om își schimbă conduita, dispoziția subordonate de o culoare determinată. Așadar, știința culorilor a devenit nu doar o latură semnificativă pentru designerii, giuvaieri, marketologii, pictori etc. dar și pentru beneficiari/clienti. *Culorile* au devenit pe parcurs un indicator al statutului social și psihologic al oamenilor influențând și starea lor emoțională. Cu toate acestea, putem susține că examinarea culorilor este ceva subiectiv. Prin urmare, putem spune ca omul trăiește în culoare (prin utilizarea zilnică a articolelor de design) și toate efectele care sunt simțite la nivel psihologic și fiziologic sunt legate de schimbările la nivelul conștiinței noastre. Acest fapt, nea servit fundament pentru realizarea acestui articol.

Bibliografie

1. COOKE, A. *Graphic Design for Art Fashion Film Architecture Photography Product Design&Everything In Between*. Prestel. 2018. 240 p. ISBN 3791383507
2. *Color In Healthcare Environments-A Research Report*. Pub. The Coalition for Healtion for Health Environments Research 2004 ISBN 0-9743763-1-0
3. GOETHE, J. W. *Theory of Colours*. Dover Publications; Illustred edition, 2006, 288 p. ISBN 978-0486448053
4. GRAMA, V. *Gama cromatică și aspectele ei plastice*. Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului: Conferința de totalizare a muncii șt. și șt.-didactice a corpului profesional-didactic pentru anul 2011. Chișinău: [S.n.], 2012. -Vol. 2. pp. 42-46. ISBN 978-9975-123-8.
5. HOLMES, K., MAEDA J. *How Inclusion Shapes Design (Design, tehnology, business, life)*. MIT Press. 2018. 142p.
6. SPĂTARU, R. *Tangențialitatea cromaticii și a factorului de influență în formarea designului de interior*. In Probleme ale științelor socioumaniste și modernizării învățământului. 2020, pp. 257-262. ISBN 978-9975-46-453-6
7. *Ghid de armonizare a nuanțelor în design*. [online]. [accesat 09.02.2022]. <https://www.link-academy.com/blog/roata-culorilor-ghid-de-armonizare-a-nuanțelor-in-design>
8. *Psihologia culorilor în designul interior* [online]. [accesat 09.02.2022]. Disponibil: <https://mathaus.ro/blog/psihologia-culorilor-in-designul-interior-Art189#article-link-introduction>
9. *Психология цвета в дизайне* [online]. [accesat 02.01.2022]. Disponibil: https://e-shutova.com/blog/psihologiya_cveta_v_dizajne